

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Бойка Спасова Доневска, Национална художествена академия, катедра „Изкуствознание“, член на Научно жури

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в катедра „Изобразително изкуство“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград

- ***Конкурсът е обявен в:***

Област на висше образование 8. Изкуства, 8.2 Изобразително изкуство (Мода (Мода на детско облекло)) за нуждите на катедра „Изобразително изкуство“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград, Държавен вестник - бр. 82 от 07.10.2025 г.

- ***Данни за кандидата:***

На обявения конкурс се е явил един кандидат - гл.ас.д-р Росица Рангелова. Росица Рангелова е завършила висшето си образование в Националната художествена академия, специалност „Промишлени изкуства – Промишлени форми“ (1992), с допълнителна професионална квалификация: „Художник с учителска правоспособност“. През 2003 г. постъпва като хоноруван преподавател по „Мода“ в НБУ, от 2018 г. е асистент по мода в катедра „Изобразително изкуство“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград, където от 2021 г. заема академичната длъжност „главен асистент“ (Моделиране и конструиране на облеклото). През 2015 г. придобива образователната и научна степен „доктор“ с тема на дисертационния труд „Концепции при проектиране на детско облекло“.

В конкурса д-р Росица Рангелова е представила хабилитационен труд, състоящ се от три тематично обособени, но семантично свързани части - теоретични разработки (книга, статии и публикации); концептуална колекция „ПТИЦИ“ и портфолио с творчески реализации.

- ***Описание на хабилитационния труд:***
- ***Научноизследователска дейност – публикации***

Като изследовател д-р Росица Рангелова се представя със значителен библиографски актив от сериозни научни публикации, чиято разностранна проблематика впечатлява с широтата на изследователския обзор. Хабилитационният й труд е подкрепен от едно

значимо изследване – монографията „Детското облекло в България – Развитие и проблематика“ (Рангелова Р. „ДЕТСКОТО ОБЛЕКЛО В БЪЛГАРИЯ – РАЗВИТИЕ И ПРОБЛЕМАТИКА“, УИ „Неофит Рилски“, 2025, ISBN 978-954-00-0380-1) и от 6 статии, посветени на сродна проблематика.

По същностните си характеристики, монографията принадлежи към изследователската категория от трудове, които изграждат принципни постановки в една разнородна и понякога трудно за дефиниране област, каквато са детското облекло и мода. Всяко сериозно проучване в тази сфера, трябва да поддържа контактни точки между общотеоретичните постановки на модата и елементи на естетическото възприятие, народопсихологията, историческата традиция, текстилните практики, влиянието на фолклора, на социалната среда и на други сродни области. Считам за основна ценност на книгата и на съпътстващите я публикации факта, че представляват цялостен и структуриран обзор на разглежданата проблематика. В центъра на този модел е поставен фокусът на изследователската дейност на д-р Рангелова – анализът детската модна идентичност от гледна точка на нейната специфика. Всеки, който се запознае с логиката на текста, ще бъде впечатлен от нейния продуктивен изследователски подход и от ясно артикулираното научно усилие да се проследят комплексните фактори, които формират съвременното ни разбиране за детската мода.

Като цяло считам, че монографията и публикациите имат съществено значение и в практически смисъл, тъй като се опират на практическия опит на авторката и откражват възможни релации в процеса на обучение. С богатата си фактология и конкретни примери, книгата умело „навигира“ в хронологията и спецификата на един безспорно интересен и актуален фрагмент на културата - модата за деца.

Теоретичните идеи и практически реализации на д-р Росица Рангелова са отразени и в поредица от рецензии, отзиви и цитирания в специализираната литература, които свидетелстват за високия коефициент на приложност и популярност на научните и художествено-творческите ѝ постижения.

- ***Художествено-творческа дейност***

Основната част от портфолиото на хабилитационния труд се състои от творческата концепция на колекцията „Птици“: 19 модела на съвременно облекло, включваща 12 дамски

тоалета и 7 детски, проектирана на базата на три живописни картини, с автор Силвия Генова. Предизвикателствата на подобна симултантност се изразяват в решаването на въпроси от конструктивен, технологичен, материален и ергономичен порядък и то върху една обща естетическа и идейна платформа, зададена от живописта. Впечатлението за съвременно звучене и иновативност на интерпретацията се дължи на умелата и артистична работа с възможностите на силуeta и текстилната текстура, допълнени от неочекваните едри изобразителни акценти и колористични провокации. В духа на съвременната еклектика при материалните селекции в облеклата се съчетават разнородните като ефект коприна, дантела, студена вълна, плюш, тафта, латекс, кашмер, плетиво и жакард. По този начин като елемент на художествения образ на облеклото са експлоатирани всички присъщи на различните материи качества: релеф, обем, плътност, светоносност и способност да поддържат или променят формата и силуета. Резултатът е впечатляваща със своята ярка звучност, оригиналност и артистичност колекция, вариативно развиваща идеята в дамското и детско облекло за различни възрасти. На практика, това е едно убедително доказателство за продуктивното разменяне на качествени характеристики между изкуствата, характерно изобщо за „съвременния свят на изкуството“ и особено за такъв вид синкретична творческа област, като съвременната мода. Като допълнение в творческия албум са включени още няколко колекции, предназначени само за детския гардероб и такива, в които се проявява релацията между детска и дамска мода. Всички те демонстрират индивидуален стил, устойчивост и комфорт, обединени от разпознаваемата творческа идентичност на автора.

Професионалната и социалната ангажираност на Росица Рангелова се изразява и при представянето ѝ в редица значими ревюта, изложби, уъркшопи и проекти и е отбелязана с три престижни награди, сред които и „Златна игла“ на „Академия за мода“ в категория Детска мода за 2023 година.

- *Преподавателска дейност*

Д-р Росица Рангелова притежава сериозна преподавателска биография, която обхваща един много широк професионален периметър. Сред нейните основни и специализирани курсове се нареждат дисциплините: „Моден проект“, „Стайлинг“, „Художествено проектиране с нетрадиционни материали“, „Художествено проектиране на работно

облекло", „Художествено проектиране на детско облекло" и „История на костюма“. Автор е на оригинални учебни програми, ръководител е на дипломанти и многобройни студентски проекти.

- **Заключение:**

Росица Рангелова представя актуални и новаторски по тематика и по научен характер изследвания, както и значими творчески постижения, напълно адекватни на целите на обявения конкурс и на заложените в нормативните документи по ЗРАСРБ изисквания. През годините, тя се е утвърдила като висококвалифициран преподавател със специализирани познания и оригинални идеи в областта на детската мода, където впрочем се е наложила като единствения съвременен изследовател.

На основание на изложените аргументи, като член на Научното жури, убедено подкрепям кандидатурата на д-р Росица Рангелова за заемане на академичната длъжност "доцент".

.....

/ доц.д-р Б. Доневска/

OPINION

by **Assoc. Prof. Dr. Boyka Spasova Donevska**,

National Academy of Arts,

Department of Art Studies,

Member of the Scientific Jury

in the competition for appointment to the academic position of **Associate Professor** in the Department of Fine Arts at **South-West University “Neofit Rilski”**, Blagoevgrad

Competition details:

The competition is announced in:

Higher Education Area **8. Arts**, Professional Field **8.2. Fine Art (Fashion (Children's Fashion))**, for the needs of the Department of Fine Arts at South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad, promulgated in the **State Gazette, issue No. 82 of 07.10.2025**.

Candidate information:

One candidate has applied for the announced competition – **Senior Assistant Professor Dr. Rositsa Rangelova**.

Rositsa Rangelova completed her higher education at the **National Academy of Arts**, majoring in **Industrial Arts – Industrial Forms** (1992), with an additional professional qualification: **Artist with Teaching Qualification**. In 2003, she began work as a part-time lecturer in **Fashion** at **New Bulgarian University**. Since 2018, she has been an Assistant Lecturer in **Fashion** at the Department of Fine Arts at South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad, where she has held the academic position of **Chief Assistant Professor** since 2021 (Clothing Modeling and Construction). In 2015, she obtained the educational and scientific degree **Doctor** with a dissertation entitled **“Concepts in Children's Clothing Design.”**

In the competition, Dr. Rositsa Rangelova has submitted a habilitation work consisting of three thematically distinct yet semantically interconnected parts: **theoretical research (a monograph, articles, and publications); the conceptual collection “BIRDS”; and a portfolio of creative works.**

Description of the habilitation work

Research activity – publications

As a researcher, Dr. Rositsa Rangelova presents a substantial bibliographic output of serious scholarly publications, whose diverse thematic scope is impressive in terms of the breadth of research coverage. Her habilitation work is supported by one major study—the monograph **“Children’s Clothing in Bulgaria – Development and Issues”** (Rangelova, R., University Publishing House “Neofit Rilski”, 2025, ISBN 978-954-00-0380-1)—as well as **six articles** devoted to related topics.

In terms of its essential characteristics, the monograph belongs to the category of research works that establish fundamental conceptual frameworks within a heterogeneous and sometimes difficult-to-define field, such as children’s clothing and fashion. Any serious study in this area must maintain points of contact between general theoretical concepts of fashion and elements of aesthetic perception, folk psychology, historical tradition, textile practices, the influence of folklore, the social environment, and other related fields. I consider the principal value of the book and its accompanying publications to be the fact that they provide a **comprehensive and structured overview** of the issues examined.

At the center of this model lies the core focus of Dr. Rangelova’s research activity the analysis of **children’s fashion identity** from the perspective of its specific characteristics. Anyone familiar with the logic of the text will be impressed by her productive research approach and the clearly articulated scholarly effort to trace the complex factors shaping contemporary understanding of children’s fashion.

Overall, I believe that the monograph and publications are of substantial practical relevance, as they are grounded in the author’s professional experience and outline potential relationships within the educational process. With its rich factual basis and concrete examples, the book skillfully “navigates” the chronology and specificity of an undeniably interesting and topical fragment of culture—children’s fashion.

The theoretical ideas and practical implementations of Dr. Rositsa Rangelova are also reflected in a series of reviews, critical responses, and citations in specialized literature, which testify to the high degree of applicability and popularity of her scientific and artistic achievements.

Artistic and creative activity

The core of the habilitation portfolio consists of the creative concept of the collection **“Birds”**: **19 contemporary fashion models**, including **12 women’s outfits and 7 children’s outfits**, designed on the basis of three paintings by the artist **Silvia Genova**. The challenges of such simultaneity are manifested in addressing issues of construction, technology, materials, and ergonomics within a unified aesthetic and conceptual framework derived from painting.

The impression of contemporaneity and innovation in the interpretation is achieved through skillful and artistic use of silhouette and textile texture, complemented by unexpected large-scale visual accents and chromatic provocations. In the spirit of contemporary eclecticism, the material selections combine diverse fabrics—silk, lace, cold wool, plush, taffeta, latex, cashmere, knitwear, and jacquard. Thus, all qualities inherent to different materials—relief, volume, density, luminosity, and the ability to support or transform form and silhouette—are exploited as elements of the artistic image of the garment.

The result is a collection distinguished by its vivid expressiveness, originality, and artistic quality, variably developing the idea in women's and children's clothing for different age groups. In practice, this serves as convincing evidence of the productive exchange of qualitative characteristics between the arts, characteristic of the contemporary art world in general and particularly of such a syncretic creative field as contemporary fashion.

Additionally, the creative album includes several other collections intended exclusively for the children's wardrobe, as well as collections that explore the relationship between children's and women's fashion. All of them demonstrate individual style, durability, and comfort, unified by the recognizable creative identity of the author.

Rositsa Rangelova's professional and social engagement is further evidenced by her participation in numerous significant fashion shows, exhibitions, workshops, and projects, and has been recognized with **three prestigious awards**, including the "**Golden Needle**" of the **Academy of Fashion** in the category **Children's Fashion** for 2023.

Teaching activity

Dr. Rositsa Rangelova possesses a substantial teaching biography encompassing a broad professional scope. Among her core and specialized courses are the disciplines "**Fashion Project**," "**Styling**," "**Artistic Design with Non-Traditional Materials**," "**Artistic Design of Workwear**," "**Artistic Design of Children's Clothing**," and "**History of Costume**." She is the author of original curricula and supervises diploma students and numerous student projects.

Conclusion

Rositsa Rangelova presents research that is topical and innovative in both subject matter and scientific character, as well as significant creative achievements fully aligned with the objectives of the announced competition and the requirements set forth in the regulatory documents under the **Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ZRASRB)**. Over the years, she has established herself as a highly qualified

lecturer with specialized expertise and original ideas in the field of children's fashion, where she has, in fact, emerged as the only contemporary researcher in this area.

On the basis of the arguments presented above, as a member of the Scientific Jury, I **strongly support** the candidacy of **Dr. Rositsa Rangelova** for appointment to the academic position of **Associate Professor**.

Assoc. Prof. Dr. Boyka S. Donevska

Member of the Scientific Jury